

utóbbiaknál már jól felismerhető, hogy kapcsolódó, vagy önálló profillal rendelkező többségi hazai tulajdonú vállalkozások is erőre kaptak, azok szerepe is érzékelhető a városok gazdaságában, illetve azok fejlesztésében. A városfejlesztés rendszerei határozottan különböznek a nyolc nagyvárosban. Az erősebb gazdasági potenciállal rendelkező nagyvárosok képesek önálló fejlesztési irányokat kialakítani, amihez azonban határozottan szükséges a nemzeti és az uniós források integrálása. Szemben a gyengébb gazdasági erőforrásokkal rendelkezőkkel, ahol a folyamatos működési zavarok, finanszírozási gondok jelentkeznek, amik visszafogják a lehetséges befektetéseket, gazdasági és egyéb fejlesztéseket. A nagyvárosi vonzásnak két dimenziója érvényesül éppen a gazdasági helyzet következtében. Az országos vonzással, azaz a betelepülők széles körét fogadók és az erőteljesen a térségi szívóhatással bíró nagyvárosok. Az új betelepülők az elsők a társadalmi szerkezetet megbontják, részben el is különülnek a városban, vagy a vonzáskörzetben, míg a másik típusnál felismerhető a nagyvárost elhagyó aktív népesség, kvalifikált munkaerő vesztese és a lassú leépülés, erodálódás.

A nagyvárosok a településhálózat fókuszpontjai, így a fejlesztésük, folyamatos megújításuk szükségszerű és nélkülözhetetlen. Nem időszakos akciók és fellángoló fejlesztési programok van szükségük, hanem határozott és tartósan érvényesülő nemzeti szintű fejlesztés politikára, ami integrált részeként jelenjen meg a távlatos területi politikának. Valamint kellő önállóság és azt biztosító erőforrásrendszer, mert csak ezen két dimenzió képes biztosítani a népesség és más területi erőforrások hatékony és jövőt alakító hasznosítását.

Pécs múltja, jelene és jövője

Rácz Szilárd KRTK; SZE RGDI; MRTT

Kulcsszavak: Pécs, városfejlődés, városfejlesztés

Pécs a Dél-Dunántúl legnépesebb városa, teljes értékű regionális központ. Az előadás bevezetésként összefoglalja azokat a történelmi csomópontokat, tényezőket, amelyek a város fejlődési pályájára a legnagyobb hatást gyakorolták. Ezt követően a város jelenkori gazdasági helyzete kerül bemutatásra, kitérve a külföldi tőke, az egyetem és az önkormányzat szerepére. Végül a jövő fejlődési irányainak körvonalazására kerül sor. Az előadás fő megállapításai a következők.

Pécs az államszocialista időszak fejlesztéspolitikájának relatív nyertese volt, alapvetően a bányászat erőltetett fejlesztése révén hazai összehasonlításban nagyváros lett, kimozdult korábbi fejlődési trendjéhez képest. Ugyanakkor ez a monofunkcionális gazdaságszerkezetet eredményezett, amely a rendszerváltás időszakától megterhelte a város átalakulását. Ez a konszolidációs időszak tulajdonképpen ma is tart és alapvető kérdésként merül, hogy Pécs visszatér-e „eredeti” trendjéhez? Az elkerülhetetlen zsugorodást tervszerűen, minőségi átstrukturálódással kellene lebonyolítani. Ez a nemzeti és helyi demográfiai tendenciák alapján hosszú távú fenntarthatósági kérdés. A másik, hogy Európa Kulturális Fővárosaként miként találja meg a maga reális helyét a kontinens hálózataiban.

Pécs kétezer éves város, történetileg bizonyos központi (egyházi, kulturális, kereskedelmi, adminisztrációs) funkciókkal bír, amelyek egymást erősítve regionális centrummá fejlesztették. Ezeket a történetileg megszerzett funkciókat a Dél-Dunántúl térségében egyértelműen, de a többi hazai versenytárs nagyvároshoz viszonyítva is alapvetően meg tudta őrizni a rendszerváltást követően. Pécs fejlődésében mindig jelentős mozgatóerő volt a szélesen értelmezett kultúra, a számos innovatív gondolat, újdonság révén. A kultúra tekintetében Pécs a legjobb, legkomplexebb adottságokkal rendelkező vidéki város. Az ipar az elmúlt másfél évszázadban vált fontos strukturáló (fejlesztő, alakító, válsággeneráló, majd hiányzó) erővé.

A város újjáéledésének két fontos korlátja azonosítható. Az egyik a sokrétű külső környezet, ideértve a piacot, a globális folyamatokat, hatóerőket és az állami viszonyrendszereket, fejlesztéspolitikát. A másik a belső adottságok rendszere, amely hosszú ideje a személyfüggőségében, a helyi elit felelősségében és az intézményi környezet minőségében (gyengeségében) fogható meg.

Pécs egy permanensen átalakuló város, amely történelme folyamán változó funkciókkal rendelkezett. Napjainkban a Dél-dunántúli régió informális székhelye és tényleges regionális funkciókkal bíró központja. Az újraparosítás, az új növekedési pályára állítás mindmáig várat magára. Bár a realitásokkal szembenező, innovatív fejlesztési koncepciók jól vázolják Pécs pozícióit és a szükséges feladatokat, a hiányzó belső erőket máig nem sikerült pótolni/mozgósítani, az erős intézmények kiépíthetlensége és az effektív kormányzás hiátusai jelentős bizonytalanságot kódolnak minden tervezési és megvalósítási tevékenységbe.

A bányászat és a nehézipar összeomlását a város tulajdonképpen sikeresen túlélte, a spontán terciarizáció és a közsféra átsegítette a nehéz időszakon. A jelenlegi közsféra erőteljesebb szerepvállalása azonban kétséges, az önkormányzat többször is fenntarthatatlan pénzügyi állapotáról adott egyértelmű bizonyítékot a közelmúltban. Az egyetemre – alapvetően a külföldi hallgatók létszámnövekedésére – alapozott túlélési stratégia jól kiegészítheti a lassan és magyar viszonylatban „elaprózott” újraparosítási törekvéseket. Pécs valószínűleg nem kerül megint kivételezett, szerencsés helyzetbe a jelenlegi gazdasági periódusban (erről több okból lekésett), ami egy lassú és endogén erőforrásaira alapozott fejlődési, átalakulási utat körvonalaz. Ezen az úton a város már elindult.

Kié is ez a város valójában? Miskolc múltja, jelene és jövője

Józsa Viktória NORD CONSULT Kft.; MRTT

Kulcsszavak: Miskolc, városfejlődés, városfejlesztés

Miskolc történelme az őstörténeti múltban gyökerezik. Móricz Zsigmond (1930) szavaival élve „Akkora vitalitás van ebben a városban, hogy ha a legcsekélyebb lehetőség nyílik meg a számára, óriási energiák fognak munkába lépni.”

Hogyan is alakult a város fejlődési pályája a kezdetektől napjainkig? A folyamatos innovációkra való nyitottság és törekvés végig kíséri a város történetét, példaként említve az adózásban, városfejlesztésben, a technológiák, tudományok terén alkalmazott újításokat. A város számos vonatkozásban „első” vagy kiemelkedő volt